

Environmental Law
Sem - II

April 2013
29/04/2013
11:00 to 2:00

mk 65-1st hlt 13-11

Con. 6697-13.

NG-7426

(REVISED COURSE)

(3 Hours)

[Total Marks : 100

1. Answer the following (**not more** than two sentences) :—

20

- (a) Define 'Animal Article.
- (b) How is 'Forest Offence' defined under the Indian Forest Act ?
- (c) Who is an 'Occupier' under the Water Act ?
- (d) Who can declare a Reserved Forest ?
- (e) Is Import of Hazardous Waste permitted ? Explain.
- (f) Explain 'Protection of Action taken in good faith'.
- (g) Explain 'Precautionary Principal'.
- (h) 'Authorisation' is applicable to whom under the Bio-Medical Waste rules ?
- (i) What is 'Day' and 'Night' as per the Noise Pollution Rules ?
- (j) What does Environment Impact Assessment mean ?

2. Write short notes on the following (any **two**) :—

20

- (a) 42nd Amendment to the Constitution of India relating to Environment Protection
- (b) Segregation, packaging, transportation and storage of Bio-Medical Waste
- (c) Taj Trapezium Case
- (d) Procedure for declaring 'Reserved Forest'
- (e) 'Hunting' under the Wildlife Protection Act
- (f) Persons who can make application for claim of compensation under the National Environment Tribunal

3. Solve the following (any **two**) :—

12

- (a) Authorities have confirmed the poaching of two Asiatic lions in Banderiya village near Jesar in Bhavnagar district. The two carcasses which were recovered in a massive digging operation were of those of the lions killed, about a week back. No bones or claws were found from the spot, as was the case in the earlier two incidents, inside the Gir Sanctuary. Once the animal was trapped, the gang would thrust poison-tipped spears in the mouth of the animal and in the anus of the struggling beast.

With reference to the Wildlife Protection Act,

- (i) What is the provision for entry into a Sanctuary with weapons ?
- (ii) Who is authorized under the Act, to grant 'permit' and for what purpose ?
- (b) A chemical industry was emitting hazardous gases from its chimneys since long. No action was initiated against the industry, for flouting the laws.
  - (i) Explain the powers of the Board to give directions for restraining pollution of air under S. 3-A of the Air Act.
  - (ii) Explain the power of the Board to make application to a court.

[TURN OVER

mk.66-1st hlf 13-H

Con. 6697-NG-7426-13.

2

- (c) An enterprise was causing pollution by emitting smoke and fumes and hence causing nuisance to the neighbouring.
- (i) Explain the power of the Board to entry and inspection.
  - (ii) Can an appeal lie against any order of the Board ? Explain.

4. Answer the following (any four) :—

48

- (a) Enumerate the functions of the Central Board under the Water Act.
  - (b) Explain the procedures of the power to take samples of the air or emission and the procedure to be followed by the State Board under the Act.
  - (c) Discuss in detail the salient features of the Environment Protection Act.
  - (d) Noise Pollution Rules.
  - (e) Critically discuss the Penal Provisions under the Water Act.
  - (f) What is 'Judicial Activism' ? Is it at its best in environment pollution cases ? Discuss with the help of decided cases.
-

Con. 6697-NG-7426-13.

3

(मराठी रूपांतर)
(सुधारित अभ्यासक्रम)
(३ तास)

(एकूण गुण : १००)

प्रश्न १ ला खालील उत्तरे द्या (दोन वाक्यापेक्षा अधिक नको)

२०

- १) 'अनिमल आर्टिकल' म्हणजे काय ?
- २) भारतीय वन कायद्यांतर्गत 'वन गुन्हाची' व्याख्या कशी केली आहे.
- ३) वॉटर ॲक्टमध्ये अधिवासी / भोगवटादार म्हणजे कोण?
- ४) 'संरक्षित वन' घोषित करण्याचे अधिकार कोणाला आहेत?
- ५) हानिकारक कचऱ्याची आयात करण्यास परवानगी आहे का? खुलासा करा.
- ६) 'चांगूलपणाच्या भूमिकेतून केलेली संरक्षणात्मक कृती' म्हणजे काय?
- ७) 'सावधानतेचे तत्व' स्पष्ट करा.
- ८) जैव कचऱ्याच्या नियमांमध्ये अधिकृत परवानगी देण्याचे अधिकार कोणाला आहेत?
- ९) ध्वनी प्रदुषण नियमांअंतर्गत 'दिवस' आणि 'रात्र' म्हणजे काय?
- १०) पर्यावरणावरील परिणामांचे परिमूल्यन म्हणजे काय?

प्रश्न २ रा संक्षिप्त टिपा लिहा (कोणत्याही चार)

२०

- १) पर्यावरण संरक्षणासंबंधी भारतीय राज्यघटनेमध्ये करण्यात आलेली ४२ वी राज्य घटनादुरुस्ती.
- २) जैव कचऱ्याचे विलीनीकरण, बांधणी, वाहतूक आणि साठवण.
- ३) ताज ट्रॅपेझियम केस.
- ४) 'संरक्षित वन' घोषित करण्यासंबंधीची प्रक्रिया.
- ५) वन्य संरक्षण कायद्यांतर्गत 'शिकार'.
- ६) राष्ट्रीय पर्यावरण न्यायाधिकरणांतर्गत नुकसान भरपाई मागण्यास पात्र व्यक्ती.

प्रश्न ३ रा खालील सोडवा (कोणतेही दोन)

१२

अ) भावनगर जिल्ह्यातील जेसार नजीकच्या बंदेरिया गावात दोन आशियाई सिंहांची चोराटी शिकार झाल्याची संबंधीत अधिकाऱ्यांनी खातरजमा केली. एका आठवड्यापूर्वी करण्यात आलेल्या खोदकामाच्या मोहिमेतून सिंहांची दोन मृत शरीरे सापडली. गीरच्या अभयारण्यातील पूर्वीच्या घटनास्थळी या दोन घटनांप्रमाणेच हाडे किंवा पंजे आढळून आले नाहीत. शिकार टोळीच्या जाळ्यात सापडली की, ते अशा तडफडणाऱ्या प्राण्यांच्या तोंडात व गुदद्वारात विषारी टोकाचे भाले खूपसत असतात.

वन्यजीव संरक्षण कायद्यान्वये

१. कोणत्याही अभयारण्यात हत्यार घेवून प्रवेश करण्यासंबंधी काय तरतुदी आहेत?
२. या कायद्यामध्ये प्रवेश करण्यासाठी परवाना देण्याचे अधिकार कोणाला आहेत अर्षण कोणत्या कारणासाठी?

[TURN OVER

Con. 6697-NG-7426-13.

4

ब) एका रासायानिक कारखान्याच्या चिमणीतून प्रदीर्घ कालवधीपासून विषारी वायू बाहेर पडत होता. कायद्याची पायमल्ली केल्याबद्दल त्या कारखान्याविरुद्ध कोणतीही कारवाई करण्यात आली नाही.

१. एअर ॲक्टमधील कलम ३१ अ प्रमाणे प्रदुषण होवू नये यासाठी बोर्डाला कोणते दिशा निर्देश देण्याचे अधिकार आहेत?

२. यासंबंधी बोर्डाला कोर्टाकडे अर्ज करण्याचे अधिकार कसे बहाल करण्यात आले आहेत?

क) एका उद्योगातून निघणाऱ्या धूर आणि विषारी वाफांमूळे त्या परिसरातील लोकांना उपद्रव निर्माण झाला हाता.

१. बोर्डाला प्रवेश आणि तपासणी करण्याच्या असलेल्या अधिकारांसंबंधी खुलासा करा.

२. बोर्डाने केलेल्या अशा आदेशाविरुद्ध अपील करता येईल का? खुलासा करा.

४८

प्रश्न ४ था कोणत्याही चारांची उत्तरे घा : -

अ) वॉटर ॲक्टमध्ये नमूद केलेली मध्यवर्ती बोर्डाची कार्ये सविस्तरपणे सांगा.

ब) या कायद्याखाली राज्य बोर्डाकडून हवेचे आणि हवेत सोडलेल्या प्रदूषित घटकांचे नमूने घेण्यासंबंधी कोणत्या कृती अवलंबिल्या जातात.

क) पर्यावरण संरक्षण कायद्यातील महत्वाच्या वैशिष्ट्यांचा मुद्यांचा सविस्तर परामर्श घ्या.

ड) ध्वनी प्रदुषणाचे नियम.

ई) वॉटर ॲक्ट खाली करण्यात आलेल्या दंडात्मक तरतुदींचे टिकात्मक विश्लेषण करा.

फ) "न्यायीक पुनर्विलोकन" म्हणजे काय? पर्यावरण प्रदुषणाच्या बाबतीत त्याचा उत्तम वापर होत आहे का? यासंबंधीच्या न्यायनिर्णित खटल्याची चर्चा करा.
